

## **Справа «Котлет проти Румунії» (Cotlet v. Romania)**

У рішенні, ухваленому 3 червня 2003 року у справі, Суд постановив, що:

- було порушення ст. 8 Конвенції стосовно права на повагу до таємниці кореспонденції;
- було порушення ст. 8 Конвенції стосовно відкриття листів заявника до Європейської комісії з прав людини (надалі – Комісія) та до Суду;
- було порушення ст. 8 Конвенції стосовно відмови заявнику забезпечити його засобами, необхідними для написання листів до Суду;
- було порушення ст. 34 Конвенції (право на індивідуальну скаргу);
- не було необхідності вивчати скаргу заявника щодо порушення ст. 8, взятої у поєднанні зі ст. 34 Конвенції.

Відповідно до ст. 41 Конвенції, Суд призначив сплатити заявнику 2 500 євро як компенсацію матеріальної та моральної шкоди і 3 300 євро у відшкодування судових витрат.

### **Обставини справи**

Заявник, п. Сільвестру Котлет, є громадянином Румунії, народився 1964 року і проживає у м. Гура-Хуморулуї.

23 липня 1992 року місцевий окружний суд засудив заявника до 17 років ув'язнення за вчинення вбивства. Спочатку його було поміщено у в'язницю «Турну-Северін» у м. Дробета, а згодом заявника послідовно переводили до пенітенціарних установ у містах Тімішоарі, Герлі, Джілаві, Рахові, Крайові, Очні та Маргінені. У листопаді 1995 року, перебуваючи у в'язниці, п. Котлет подав заяву до Комісії, оскаржуючи несправедливість судового провадження, що мало місце у його справі.

### **Зміст рішення Суду**

Покликаючись на ст. 8 Конвенції, заявник стверджував, що мало місце невинуватене втручання у таємницю кореспонденції з Комісією та Судом з боку працівників в'язниці. Воно виявилось, зокрема, у затримках пересилання листів до згаданих конвенційних установ, у відкритті листів працівниками в'язниці, а також у їхній відмові забезпечити заявника папером, конвертами й марками, котрі були необхідні йому для написання та відправлення листів до Суду. П. Котлет також скаржився на порушення його права на подання індивідуальної скарги, що передбачене у ст. 34 Конвенції.

Суд зазначив, що у проміжку між листопадом 1995 року й жовтнем 1997 року час, що минув від дати вручення заявником працівникам адміністрації листів для їх відправлення до дати надходження цих листів до Суду, становив 1 місяць і 10 днів у першому випадку та 2 місяці й 6 днів – у другому. Такі затримки були втручанням у право заявника на повагу до таємниці кореспонденції. Звертаючись до своєї прецедентної практики, Суд повторив висновок, сформульований у попередніх справах, що законодавство Румунії з питань перегляду кореспонденції засуджених не відповідало вимогам ч. 2 ст. 8 Конвенції, а саме положенню про те, що будь-яке втручання у право повинно бути «передбачене законом». Отож, дійшовши висновку, що вказаної вимоги не було дотримано, Суд постановив, що мало місце порушення Конвенції у цій частині.

Стосовно періоду до 24 листопада 1997 року – дати набуття чинності декретом, відповідно до якого встановлювались гарантії таємниці кореспонденції для засуджених, – Суд визнав, що факт відкриття листів заявника до Суду працівниками в'язниці був тотожний втручанням у право заявника на повагу до таємниці кореспонденції, оскільки таке втручання здійснювалося відповідно до положень національного нормативного акта, який не відповідав поняттю закону, що міститься у ч. 2 ст. 8 Конвенції. Тому Суд постановив, що мало місце порушення ч. 2 ст. 8 Конвенції у цій частині.

Суд зазначив, що факти, котрі мали місце після 24 листопада 1997 року, не є встановленими. Матеріали справи свідчать, що втручання у право заявника на повагу до таємниці кореспонденції продовжувалося. За відсутності будь-якої конкретної інформації від

сторін стосовно фактів втручання, що могли мати місце у цей період, Суд припустив, що підставою для втручання був декрет міністра юстиції від 24 листопада 1997 року. Суд зазначив, що посилання на декрет містилися у різних документах, проте, як виявилось, цей нормативний акт не був опублікований. Відтак Суд визнав, що втручання не було передбачено законом, як цього вимагає ч. 2 ст. 8 Конвенції.

Стосовно відмови працівників в'язниці надати п. Котлету необхідні канцелярські матеріали для здійснення кореспонденції зі Судом, було вказано, що право на повагу до таємниці кореспонденції, котре передбачено ст. 8 Конвенції, охоплює право на необхідні засоби для листування. Суд звернув увагу на те, що кілька листів заявника надійшло до Суду в конвертах, які п. Котлет отримав від інших засуджених. Суд не визнав фактично підтвердженою заяву Уряду про те, що заявник мав право на безоплатне отримання двох конвертів щомісяця. Суд зауважив, що Уряд не оспорював інформацію заявника про те, що останньому було відмовлено в наданні конвертів, оскільки, за словами працівників в'язниці, в їхньому розпорядженні не було належних конвертів з марками для відправлення листів за кордон. Беручи до уваги ці обставини, Суд визнав, що державні органи не виконали свого позитивного обов'язку надати заявнику необхідні засоби для листування зі Судом. Тому Суд постановив, що мало місце порушення ст. 8 Конвенції.

Суд визнав, що побоювання заявника щодо ймовірності переведення його до іншої в'язниці, а також стосовно можливості виникнення у нього інших проблем внаслідок подання ним заяв до Суду були обґрунтованими. За таких обставин ненадання заявнику засобів, необхідних для листування з Судом і Комісією, та систематичне відкриття його листів працівниками в'язниці є проявом незаконного й неприйняттого тиску на заявника, що становить порушення права на індивідуальну скаргу, передбаченого ст. 34 Конвенції.

*Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.*